

Slovo úvodem

Vážení kolegové, milí čtenáři

Klinická farmakologie a farmacie,

máme možnost vás oslovit v úvodu tohoto supplementu, který redakce Klinické farmakologie a farmacie věnovala klinické farmacii v ČR. Klinická farmacie se rozvíjí v ČR už minimálně 40 let jako oficiální součást výuky farmaceutů v pregraduální výchově, ale i v postgraduálním vzdělávání (subkatedra klinické farmacie na IPVZ, Univerzitní centrum klinické farmacie UK, každoročně dvě symposia klinické farmacie apod.). Tento obor byl akreditován i pro rigorózní zkoušku, i jako směr pro doktorské studium Ph.D. a pro habilitační a jmenovací řízení na Karlově Univerzitě. Historii lze nalézt v koncepci klinické farmacie v suplementu České a Slovenské farmacie z roku 2016 a je z ní patrné, že obor se vyvinul v rámci zdravotní péče jako nejvyšší forma farmaceutické péče nazývaná též klinicko-farmaceutická péče (KFP). Ta je určena jako servisní expertní služba pro ošetřující lékaře a jejich pacienty při maximalizaci účinku a minimalizaci rizik farmakoterapie i jako výzkumný vědecký obor, který studuje faktory ovlivňující racionální výběr léčiv, faktory ovlivňující bezpečnost léčiv a možnosti minimalizace rizika v reálné praxi (např. vyvinutí algoritmu SAŽE pro revizi farmakoterapie a teorie Tří pilířů vztahu léčivo vs nežádoucí účinek).

Odborníci pro klinickou farmacii jsou otevření spolupráci se všemi zdravotníky na národní a mezinárodní úrovni. Na národní úrovni se snaží interagovat s klinickými farmakology a jinými specializacemi lékařů (ať už pracovně v rámci zdravotnických týmů významného počtu nemocnic v ČR, tak i v rámci aktivit dvou odborných společností – Sekce klinické farmacie České farmaceutické společnosti, a Odborné společnosti klinické farmacie – obě jsou útvary ČLS JEP), tak i na mezinárodní úrovni, kde spolupracují s různými organizacemi a mají své funkcionáře především v Evropské společnosti klinické farmacie a z části i v Evropské asociaci nemocničních lékárníků.

Jsem rád, že se aktivity klinické farmacie rozvíjejí, vznikají tak další odborníci, kteří umožní stimulovat diskuzi o účelnosti a bezpečnosti farmakoterapie. Protože na farmakoterapii je postavena velká část zdravotní péče, je dobře, že specializace v klinické farmacii může přispět k její účinnosti a bezpečnosti a také k tomu, aby vznikaly robustnější poznatky o farmakoterapii, abychom v nich získali dostatečné zkušenosti a dokázali z léčiv vytáhnout maximální poměr podílu prospěšnosti vs. rizik i v reálné praxi.

Články pocházejí z předních pracovišť klinické farmacie. Jejich obsah ukáže některé aktivity, kterými se kliničtí farmaceuti a farmaceutky zabývají a věřím, že vedle článků v renomovaných mezinárodních časopisech je i toto dobrá příležitost, aby se poznaly všechny

skupiny v ČR se zájmem o farmakoterapii, nebály se spolupracovat a vytvořily skutečně expertní skupinu, která bude zaměřena na terapeutickou hodnotu léčiv ve společnosti.

V následujících článcích vám tedy umožňujeme nahlédnout do výzkumu a činnosti klinického farmaceuta v oblastech: 1) metody identifikace a řešení lékových problémů (DRP), 2) konkrétní řešení DRP v problematice: 2.1) nežádoucích účinků léčiv (tentokrát dysnatremie) a 2.2) v interakci léčiv s potravou, 2.3) analýza terapeutické hodnoty léčiv u seniorů a 3) vymezení historie výzkumu v účelnosti farmakoterapie u seniorů, kde ČR hraje významnou roli a navazuje tak na odkaz prof. Jaroslava Květiny, DrSc., který tuto oblast už v 80. letech minulého století nastínil jako jednu z důležitých pro činnost klinického farmaceuta.

Peji inspirativní čtení a hledání možností spolupráce.

Jiří Vlček

profesor klinické farmacie a farmaceutické péče
na Univerzitě Karlově,
Klinický farmaceut oddělení
klinické farmacie FN v Hradci Králové,
Konzultant v klinické farmacii v Hamzově léčebně
v Luži a v nemocnici Vysoké Mýto

TIRÁŽ

Klinická farmakologie a farmacie

Ročník 34, 2020, číslo 3, vychází 4x ročně

Šéfredaktor: doc. MUDr. Karel Urbánek, Ph.D.

Redakční rada: prof. RNDr. Pavel Anzenbacher, DrSc., Olomouc, doc. MUDr. Regina Demlová, Ph.D., Brno, PharmDr. Daniela Fialová, Ph.D., Praha, prof. MUDr. Milan Grundmann, CSc., Ostrava, MUDr. Helena Glasová, PhD., Bratislava, doc. MUDr. Marián Hajdúch, Ph.D., Olomouc, doc. Ing. Jaroslav Chládek, Ph.D., Hradec Králové, doc. MUDr. Ivana Kacířová, Ph.D., Ostrava, prof. MUDr. Milan Kolář, Ph.D., Olomouc, prof. MUDr. Jan Krejssek, CSc., Hradec Králové, prof. MUDr. Milan Křiška, DrSc., Bratislava, prof. RNDr. Dr.h.c. Jaroslav Květiny, DrSc., FCMA, Hradec Králové, prof. MUDr. Vladimír Mihál, CSc., Olomouc, prof. Momir Mikov, MD, Ph.D., Novi Sad, prof. MUDr. Jaroslav Opavský, CSc., Olomouc, MUDr. David Suchý, Ph.D., Plzeň, doc. MUDr. Karel Urbánek, Ph.D., Olomouc, doc. MUDr. Jitka Patočková, Ph.D., Praha, prof. MUDr. Martin Wawruch, Ph.D., Bratislava.

Poradní sbor: prof. MUDr. Jan Filipovský, CSc., Plzeň, prof. MUDr. Jozef Glasa, CSc., Bratislava, doc. MUDr. Ladislav Hess, DrSc., Praha, doc. MUDr. Jiří Hovorka, CSc., Praha, prof. MUDr. Jaroslav Jezdinský, CSc., Olomouc, PharmDr. Blanka Kořistková, Ph.D., Ostrava, doc. RNDr. Jozef Kolář, CSc., Brno, doc. MUDr. Karel Němeček, CSc., Praha, doc. MUDr. Zoltán Paluch, Ph.D., MBA, Praha, prof. MUDr. František Perlík, DrSc., Praha, doc. MUDr. Petr Petr, Ph.D., České Budějovice, doc. MUDr. Jan Příborský, CSc., Praha, doc. MUDr. Jarmila Rulcová, CSc., Brno, MUDr. Věra Strnadová, CSc., Brno, MUDr. Jan Strojil, Ph.D., Olomouc, MUDr. Klára Soboňová, Ph.D., Nové Zámky, MUDr. Josef Šedivý, CSc., Praha, prof. MUDr. Jan Švihovec, DrSc., Praha, prof. MUDr. Tomáš Trnovec, DrSc., Bratislava, prof. MUDr. Jiří Vítovec, CSc., Brno, prof. RNDr. Jiří Vlček, CSc., Hradec Králové, prof. MUDr. Pavel Weber, CSc., Brno

Vydavatel:

SOLEN, s.r.o., Lazecká 297/51, 779 00 Olomouc

Adresa redakce:

SOLEN, s.r.o., Lazecká 297/51, 779 00 Olomouc
tel: 582 397 407, www.solen.cz, IČ 25553933

Redaktorka:

Mgr. Michaela Nováková
m.novakova@solen.cz, 733 663 833

Grafická úprava a sazba:

Kristýna Javůrková, javurkova@solen.cz

Obchodní oddělení:

PhDr. Marie Brandejsová, Ph.D., brandejsova@solen.cz
Charlese de Gaulla 3, 160 00 Praha 6, tel.: 608 938 632

Všechny publikované články procházejí recenzí.

Registrace MK ČR pod číslem E 7223.

Citační zkratka: Klin. farmakol. farm.

ISSN 1803–5353 (online)

Časopis je indexován v:

Embase, Scopus, Bibliographia Medica Československa

Vydavatel nenese odpovědnost za údaje a názory autorů jednotlivých článků či inzerátů. Reprodukce obsahu je povolena pouze s přímým souhlasem redakce.

Redakce si vyhrazuje právo příspěvky krátit či stylisticky upravovat. Na publikování rukopisu není právní nárok.